

FORȚELE SPECIALE POLONEZE ÎN SISTEMUL NAȚIONAL DE SECURITATE AL REPUBLICII POLONE: ASPECTE LEGALE

Locotenent-colonel dr. Zbigniew NOWAK

*Universitatea de Studii de Război, Centrul Academic pentru Politica
privind Securitatea Cibernetică, Varșovia, Polonia
Comandamentul General al Forțelor Armate Polone,
Departamentul Juridic, Varșovia, Polonia*

Natura schimbătoare a amenințărilor de securitate la nivel global și național a făcut din Forțele Speciale fundamentul armatelor multor state. Acest articol se concentrează pe Forțele Speciale poloneze, rolurile și funcțiile acestora, atât în mod independent, cât și în cooperare cu alte categorii de forțe ale Republicii Polone. După prezentarea principiilor generale ale sistemului de securitate național polonez, analiza continuă cu o discuție despre cum funcționează Forțele Speciale în timp de pace, criză și război. Articolul se încheie cu sugestii referitoare la modificările legislative care ar contribui la dezvoltarea în continuare a Forțelor Speciale poloneze.

Cuvinte-cheie: forțe speciale, securitate națională și internațională, amenințări asimetrice și hibride, alianțe militare, comandă și control.

Versiunea în limba română: Iulia SINGER.

„Există un alt tip de război – nou ca intensitate, vechi în origine –, războiul dus prin gherile, elemente subversive, insurgenți, asasini; războiul dus prin ambuscadă în loc de luptă, prin infiltrare în loc de agresiune, unul care caută să obțină victoria prin erodarea și epuizarea inamicului în loc de angajarea lui în luptă. Este un război care se hrănește cu neliniște” (Special Forces Unconventional Warfare, 2010, p. 1).

Președintele SUA John F. Kennedy, 1962.

INTRODUCERE

Rațiunea de stat a Poloniei este ideea funcționării statului pe baza condițiilor politice internaționale și naționale existente, a posibilităților financiare ale Republicii Polone, a experiențelor istorice, precum și a potențialului economic, social și militar (*Strategia Națională de Securitate a Republicii Polone*, 2014, p. 8). Interesele fundamentale ale statului, asigurarea existenței statului ca subiect de drept internațional sunt regulile definite în Constituția poloneză: protejarea „*independenței și integrității teritoriului său*”¹ (*Constituția Republicii Polone*, 1997), precum și asigurarea securității naționale.

Subiectul securității naționale a Republicii Polone este națiunea – organismul suveran – organizată ca stat (*White Book on National Security of the Republic of Poland*, 2013, p. 248). Oamenii se unesc și creează un stat, conceput ca cea mai înaltă formă de organizare, tocmai pentru a-și proteja securitatea. La rândul său, securitatea este condiția fundamentală a funcționării statului, ea permițând nu doar existența sa viitoare, ci și realizarea intereselor naționale în circumstanțele date, prin efectuarea schimbărilor necesare, utilizarea oportunităților, reducerea riscurilor și prevenirea tuturor tipurilor de amenințări (Kitler, 2013, p. 23).

Securitatea este condiția fundamentală a funcționării statului, ea permițând nu doar existența sa viitoare, ci și realizarea intereselor naționale în circumstanțele date, prin efectuarea schimbărilor necesare, utilizarea oportunităților, reducerea riscurilor și prevenirea tuturor tipurilor de amenințări.

¹ Articolul „*Republica Polonă va apăra independența și integritatea teritoriului său și va asigura libertățile și drepturile persoanelor și cetățenilor săi, securitatea cetățenilor săi, va salvarda patrimoniul național și va asigura protecția mediului natural în conformitate cu principiile dezvoltării durabile*”.

Securitatea națională înseamnă mai mult decât lipsa unei amenințări iminente a războiului sau a unui conflict armat. Analiza gamei largi de amenințări contemporane și prognoza situațiilor de conflict globale existente și imaginate sugerează în mod clar că Polonia are nevoie de forțe armate moderne, bine echipate și excelent instruite, capabile de a-și executa misiunile pe teritoriul statului și peste hotare.

Securitatea și rațiunea de stat poloneze sunt apărute de existența Armatei Republicii Polone, supuse controlului civil și democratic² (*Constituția Republicii Polone, 1997*), și care funcționează ca parte a sistemului de securitate național polonez în vreme de pace, criză și război. Funcția de bază a armatei poloneze este menținerea capacității de a proteja teritoriul și populația statului și de a contracara în mod cuprinzător potențialele agresiuni externe împotriva Poloniei sau a aliaților săi, așa cum se prevede în obligațiile internaționale ale statului. Forțele armate poloneze au, de asemenea, sarcina de a contribui la procesele internaționale de stabilizare, așa cum se prevede în tratatele și convențiile internaționale ratificate de Polonia, precum și de a sprijini alte organisme ale statului în menținerea ordinii naționale prin furnizarea asistenței militare, o funcție extrem de importantă în lumina situației politice globale actuale.

În prezent, securitatea națională înseamnă mai mult decât lipsa unei amenințări iminente a războiului sau a unui conflict armat. Analiza gamei largi de amenințări contemporane și prognoza situațiilor de conflict globale existente și imaginate sugerează în mod clar că Polonia are nevoie de forțe armate moderne, bine echipate și excelent instruite, capabile de a-și executa misiunile pe teritoriul statului și peste hotare. Forțele armate, chiar mai mult decât înainte, trebuie să pună în aplicare politica externă de stat și sarcinile care le sunt încredințate în cadrul NATO și UE într-o manieră interoperabilă cu forțele armate ale celorlalte state membre ale acestor organizații. Încă de la crearea Comandamentului Trupelor Speciale ca ramură separată a Armatei Republicii Polone, în 2007³ (Dz. U z, 2007), rolul acesta a fost exercitat de Trupele Speciale, deseori conceptualizate ca fiind principalul „*produs de export*” în rândul Forțelor Armate Poloneze. Forțele Speciale (FS) reprezintă un element important al strategiilor alianțelor politice, precum și un „*instrument*” unic al armatei poloneze în planificarea și executarea misiunilor expediționare. Sarcinile lor principale includ

² Art. 26 alin. 1 prevede: „*Armata Republicii Polone trebuie să apere independența și integritatea teritorială a statului și să asigure securitatea și inviolabilitatea granițelor acestuia*”.

³ Creat prin Legea din 24 mai 2007 pentru modificarea Legii din 21 noiembrie 1967 privind obligația universală de apărare a Republicii Polone și a altor legi.

desfășurarea – în mod individual sau împreună cu forțele speciale ale altor state – a operațiunilor speciale naționale, aliate și de coalțiție pe timp de pace, criză și război, atât pe plan intern, cât și peste hotare.

Așa cum a arătat unul dintre foștii comandanți ai Forțelor Speciale poloneze, „(...) de-a lungul celor zece ani de la înființarea lor, Forțele Armate Poloneze au suferit o transformare semnificativă, construindu-și capacitățile naționale și aliate, rezultatul fiind că cel căruia i-a fost încredințată comanda componentei de forțe speciale din NATO Response Force 2015, al cărei nucleu erau polonezele „specjals” (după cum li se spune forțelor speciale în limbajul militar polonez), a fost un polonez. Între timp, trupele și unitățile separate ale FS au îndeplinit cu succes misiuni de luptă și consiliere în Irak, în Afganistan și în alte țări, în conformitate cu necesitățile reprezentate de interesele naționale poloneze, contribuind la construirea prestigiului și a încrederii aliaților și a partenerilor de coalțiție” (Bieniek, Mazur, 2016, p. 7).

Forțele Speciale sunt primele care folosesc tehnologii moderne și stabilesc standardele pentru restul Forțelor Armate Poloneze. De asemenea, participă la exerciții, manevre și pregătiri internaționale mai frecvent decât celelalte categorii de forțe. În ultimii ani, datorită capacităților lor operaționale specifice, în conformitate cu ordinele președintelui polonez și cu deciziile ministrului apărării, Forțele Speciale au fost desemnate să îndeplinească sarcini și misiuni internaționale cu respectarea legislației naționale și a reglementărilor în acest domeniu. Pentru a enumera doar câteva dintre acestea, amintim că FS poloneze au fost implicate în misiuni internaționale de pregătire în Ucraina și au acționat, ca parte a Contingentului Militar Polonez, pe teritoriul Irakului.

SISTEMUL NAȚIONAL DE SECURITATE AL REPUBLICII POLONE

Securitatea este una dintre nevoile fundamentale ale omului, fără de care activitatea și dezvoltarea indivizilor rămân imposibile. Conceptual vorbind, subiectul securității poate fi reprezentat de indivizi, comunități, precum și de națiuni întregi sau de comunitatea internațională, în ansamblu. Lipsa de securitate duce la îngrijorarea acestora și dă naștere sentimentului de amenințare (Pieczywok, 2010, p. 225).

Forțele Speciale sunt primele care folosesc tehnologii moderne și stabilesc standardele pentru restul Forțelor Armate Poloneze. De asemenea, participă la exerciții, manevre și pregătiri internaționale mai frecvent decât celelalte categorii de forțe.

Sistemul polonez de securitate națională reflectă această complexitate; este compus dintr-o varietate de instituții și organisme ale căror puteri și competențe sunt reglementate în legi naționale, până la și incluzând Constituția poloneză. Sistemul cuprinde toate organismele guvernului polonez, și anume: ambele Camere ale Parlamentului – Sejm și Senatul, președintele, Consiliul de Miniștri, precum și administrația de stat.

Securitatea națională poate fi realizată datorită unui sistem complex, adaptabil, care încorporează o mulțime de elemente militare, politice, sociale, economice. Este important de remarcat faptul că înțelegerea contemporană a securității nu se limitează la aspecte militare, ci se extinde, printre altele, la dimensiunile economice și sociale ale vieții umane (Koziej, 2010).

Sistemul polonez de securitate națională reflectă această complexitate; este compus dintr-o varietate de instituții și organisme ale căror puteri și competențe sunt reglementate în legi naționale, până la și incluzând Constituția poloneză. Sistemul cuprinde toate organismele guvernului polonez, și anume: ambele Camere ale Parlamentului – Sejm și Senatul, președintele, Consiliul de Miniștri, precum și administrația de stat.

În mai 2013, a fost publicată chiar prima ediție a *Cartei Albe a Securității Naționale a Republicii Polone*. *Carta albă* este un document care include „diagnoza Poloniei ca entitate strategică de securitate” (*Carta Albă a Securității Naționale a Republicii Polone*, 2013, p. 9), prognoza schimbărilor preconizate și posibilele răspunsuri la întrebări și provocări care apar în condițiile geopolitice în evoluție. În ciuda trecerii timpului și a condițiilor geopolitice în derulare, *Carta Albă* rămâne în vigoare (*Ibidem*, p. 35).

După cum se indică în *Carta Albă*: „sistemul național de securitate (cel de securitate a statului) este înțeles ca fiind totalitatea resurselor, mijloacelor și forțelor (entităților) alocate de stat pentru îndeplinirea sarcinilor din domeniul securității, organizate (în subsisteme și componente), întreținute și pregătite într-un mod adecvat scopului de a îndeplini astfel de sarcini” (*Ibidem*). Sistemul național de securitate trebuie să fie pregătit să funcționeze eficient în toate variantele posibile din perspectiva funcționării statului, adică într-o: stare normală (funcționare normală, inclusiv potențiale reacții *ad hoc*), stare de criză, stare de urgență, precum și stare de război sau ocupație.

În 2014, pe baza unei analize a *Cartei Albe*, a fost publicată *Strategia Națională de Securitate a Republicii Polone*. Anul trecut, Biroul de Securitate Națională a prezentat noua *Strategie Națională de Securitate a Republicii Polone 2020*, caracterizând sistemul național de securitate într-un mod similar.

Strategia este un document care abordează în mod cuprinzător problemele legate de securitatea națională, identificând interesele naționale și obiectivele strategice din domeniul securității, în conformitate cu regulile și valorile incluse în Constituția Republicii Polone. Aceasta evaluează mediul de securitate al Poloniei și dimensiunile sale globale, regionale și naționale.

Strategia indică, totodată, modul de înțelegere și construire a sistemului național de securitate (*Strategia Națională de Securitate a Republicii Polone*, 2014, p. 7), într-un fel care permite pregătirea statului pentru asigurarea securității în dimensiunile militară, civilă, educațională, politică, juridică și socială. Mai mult decât atât, documentul are un efect direct asupra definirii obiectivelor strategiei militare, înțeleasă ca „*acea componentă a strategiei naționale sau multinaționale care prezintă modul în care puterea militară ar trebui dezvoltată și aplicată pentru a atinge obiectivele naționale sau pe cele ale unui grup de state*” (*Glosar NATO de termeni și definiții*, 2017).

Obiectivele unei strategii militare – cuprinzând și funcționarea FS – rezultă din determinările și direcțiile realizate de cele mai înalte organisme de stat și reprezintă o bază pentru construirea, dezvoltarea și dislocarea Forțelor Armate Poloneze în ansamblu. Principalele obiective ale strategiei militare a Republicii Polone în domeniul securității naționale sunt următoarele:

- interesele de securitate națională sunt o valoare supremă;
- strategia militară poloneză nu poate contrazice strategia NATO;
- Forțele Armate Poloneze își dezvoltă capacitățile operaționale prin utilizarea tehnologiilor moderne și utilizează soluții moderne de organizare și instruire;
- Forțele Armate Poloneze participă la ciclul de planificare al NATO și la apărarea colectivă a Alianței;
- amenințările la adresa securității trebuie contracarate la sursă, chiar dacă sunt în străinătate;
- Forțele Armate Poloneze devin experte în câștigarea avantajului informațional prin dezvoltarea sistemelor de comandă și control, recunoaștere, comunicare și IT;

Strategia este un document care abordează în mod cuprinzător problemele legate de securitatea națională, identificând interesele naționale și obiectivele strategice din domeniul securității, în conformitate cu regulile și valorile incluse în Constituția Republicii Polone. Aceasta evaluează mediul de securitate al Poloniei și dimensiunile sale globale, regionale și naționale.

- Forțele Armate Poloneze își utilizează și își îmbunătățesc capacitățile în acțiuni peste hotare;
- Forțele Armate Poloneze rămân gata să sprijine acțiunile nemilitare pe plan intern și în străinătate [*Doktryna Działania Połączonych D-01(E)*, 2019, p. 65].

ACTIVITĂȚILE FORȚELOR ARMATE POLONEZE – ASPECTE CONSTITUȚIONALE –

Forțele Armate Poloneze sunt un element fundamental al sistemului național de apărare. După cum prevede Constituția, Armata Republicii Polone protejează independența și integritatea teritorială a statului; aceasta protejează, de asemenea, securitatea și inviolabilitatea frontierelor statale. Conform Constituției, securitatea națională este primordială pentru funcționarea generală a statului, iar Forțele Armate Poloneze sunt garant al acestuia.

Forțele Armate Poloneze sunt un element fundamental al sistemului național de apărare. După cum prevede Constituția, Armata Republicii Polone protejează independența și integritatea teritorială a statului; aceasta protejează, de asemenea, securitatea și inviolabilitatea frontierelor statale (*Constituția Republicii Polone*, 1997, Art. 26). Conform Constituției, securitatea națională este primordială pentru funcționarea generală a statului (Wojciechowski, 2015, p. 45), iar Forțele Armate Poloneze sunt garant al acestuia.

Capitolul I al Constituției definește normele fundamentale privind securitatea națională și le leagă de regula suveranității constituționale a statului⁴, așa cum este prevăzut la articolul 5, care stipulează că: „*Republica Polonă va apăra independența și integritatea teritoriul său și va asigura libertățile și drepturile persoanelor și cetățenilor, securitatea cetățenilor, va proteja patrimoniul național și va asigura protecția mediului natural în conformitate cu principiile dezvoltării durabile*”⁵ (Wołpiuk, 1998, p. 40). Această prevedere „*delimitează funcțiile statului înțelese ca obiective de bază și priorități ale activității sale. Protejarea independenței și integrității teritoriale a Republicii Polone este, fără îndoială, o funcție cheie, deoarece numai îndeplinirea sa efectivă permite îndeplinirea altor funcții, precum: asigurarea*

4 Conform articolului 126 alin. 2 al Constituției poloneze, președintele este protectorul suveranității și independenței Poloniei: „*Președintele Republicii Polone trebuie să asigure respectarea Constituției, să apere suveranitatea și securitatea statală, precum și inviolabilitatea și integritatea teritorială*”.

5 [„*Din perspectivă legală, ‘suveranitatea’, definită ca ‘abilitatea statului de a decide pentru el însuși în probleme ce îl privesc’, este o stare legală, în timp ce ‘independența’, definită ca ‘individualitatea existenței statului’, este o stare concretă*” (traducerea din poloneză în engleză a citatului îi aparține autorului)].

libertății și securității individuale, precum și a drepturilor omului și a drepturilor civile” (Skrzydło, 2013).

Articolul 26 alin. 1 din Constituție delimitează în continuare normele privind funcționarea Armatei Poloniei și prevede că „Forțele Armate ale Republicii Polone vor proteja independența și integritatea teritorială a statului și vor asigura securitatea și inviolabilitatea frontierelor sale”. Această prevedere este astfel strâns legată de Articolul 5, care definește funcțiile statului în ceea ce privește protejarea independenței, integrității teritoriale și securității naționale.

În timp ce alin. 1 al articolului 26 din Constituție încredințează Forțelor Armate Poloneze îndeplinirea acestor sarcini, următorul paragraf al articolului menționat încredințează puterii executive funcțiile de comandă și control⁶ (*Constituția Republicii Polone*, 1997, art. 10, alin. 2). În conformitate cu articolul 26 alin. 2: „Forțele Armate vor manifesta neutralitate în chestiuni politice și vor fi supuse controlului civil și democratic”⁷ (Skrzydło, lb.). Aceasta înseamnă efectuarea comenzii și controlului de către organismele civile – organisme executive atribuite cu competențe în materie de securitate și apărare a statului, în conformitate cu legile naționale obligatorii, în principal Constituția (Surmański, 2013, p. 125).

În sistemul de comandă și control al securității naționale poloneze, rolurile principale sunt îndeplinite de președinte (comandantul suprem al forțelor armate) și de Consiliul de miniștri, inclusiv de ministrul apărării, prin care președintele își exercită comanda în timp de pace (Pacek, 2013, p. 5). Cele două camere ale Parlamentului – Sejm și Senatul – au, de asemenea, unele funcții în comanda și controlul Forțelor Armate Poloneze, în conformitate cu prevederile Constituției.

⁶ „Puterea legislativă va fi conferită Sejm-ului și Senatului, puterea executivă va fi conferită președintelui Republicii Polone și Consiliului de Miniștri, iar puterea legislativă va fi conferită judecătorilor și tribunalelor”.

⁷ Comentariu la Articolul 26 [„alin. 2 al Articolului 26 subliniază caracteristicile forțelor armate, care corespund standardelor contemporane (...). Aceste caracteristici sunt o atitudine neutră a forțelor armate în problemele politice, ceea ce înseamnă că le este interzisă colaborarea cu vreun partid sau organizație sau persoană care încearcă să obțină puterea statală. Forțele armate sunt, totodată, subiectul controlului civil și supravegherii democratice, ceea ce caracterizează forțele armate ale statelor membre ale NATO” (traducerea din poloneză în engleză a citatului îi aparține autorului)].

În sistemul de comandă și control al securității naționale poloneze, rolurile principale sunt îndeplinite de președinte (comandantul suprem al forțelor armate) și de Consiliul de miniștri, inclusiv de ministrul apărării, prin care președintele își exercită comanda în timp de pace. Cele două camere ale Parlamentului – Sejm și Senatul – au, de asemenea, unele funcții în comanda și controlul Forțelor Armate Poloneze, în conformitate cu prevederile Constituției.

Articolul 117 din Constituție prevede că „principiile pentru dislocarea Forțelor Armate dincolo de granițele Republicii Polone vor fi specificate printr-un acord internațional ratificat sau prin statut. Principiile pentru prezența trupelor străine pe teritoriul Republicii Polone și principiile mișcării acestora pe teritoriul respectiv vor fi specificate prin acorduri sau statute ratificate”. Acest articol are o importanță fundamentală pentru operațiunile FS în străinătate, fiind interpretate, în sistemul juridic polonez, ca „utilizarea” Forțelor Armate Poloneze.

Concomitente cu Articolul 5 din Constituție sunt articolele 82⁸ (*Constituția Republicii Polone, 1997*) și 85 alin. 1-3, care stabilesc datoria tuturor cetățenilor polonezi de a-și apăra Patria⁹ (Ib.).

La rândul său, Articolul 117 din Constituție prevede că „*principiile pentru dislocarea Forțelor Armate dincolo de granițele Republicii Polone vor fi specificate printr-un acord internațional ratificat sau prin statut. Principiile pentru prezența trupelor străine pe teritoriul Republicii Polone și principiile mișcării acestora pe teritoriul respectiv vor fi specificate prin acorduri sau statute ratificate*”. Acest articol are o importanță fundamentală pentru operațiunile FS în străinătate, fiind interpretate, în sistemul juridic polonez, ca „*utilizarea*” Forțelor Armate Poloneze.

Articolul 134 din Constituție – care delimitează prerogativele președintelui – joacă, de asemenea, un rol crucial în sistemul de comandă și control al Forțelor Armate Poloneze:

„1. *Președintele Republicii va fi Comandantul Suprem al Forțelor Armate ale Republicii Polone.*

2. *Președintele Republicii, pe timp de pace, exercită comanda asupra Forțelor Armate prin intermediul ministrului apărării naționale.*

3. *Președintele Republicii numește, pentru o perioadă de timp anume, șeful Statului Major General și comandanții categoriilor de forțe ale Armatei. Durata mandatului lor, procedura și termenele revocării înainte de sfârșitul acestuia vor fi specificate prin statut.*

4. *În vreme de război, președintele Republicii numește comandantul-șef al Forțelor Armate la cererea prim-ministrului. El îl poate revoca pe comandantul-șef al Forțelor Armate în conformitate cu aceeași procedură. Autoritatea comandantului-șef al Forțelor Armate, precum și principiul subordonării sale față de organismele constituționale ale Republicii Polone vor fi specificate prin statut. (...) ”*

⁸ Articolul 82 stipulează că „*loialitatea față de Republica Polonă, precum și preocuparea pentru bunul comun reprezintă datoria fiecărui cetățean polonez*”.

⁹ Articolul 85 prevede că: „*este de datoria fiecărui cetățean polonez să-și apere patria. Natura serviciului militar trebuie specificată în statut. Orice cetățean ale cărui convingeri religioase sau principii morale nu îi permit să îndeplinească serviciul militar poate fi obligat să îndeplinească un serviciu înlocuitor, în conformitate cu principiile specificate de statut*”.

BAZA LEGALĂ A ACTIVITĂȚILOR FORȚELOR SPECIALE ÎN REPUBLICA POLONĂ

FS, alături de celelalte categorii de forțe ale Armatei Poloneze – Forțele Terestre, Forțele Aeriene, Forțele Navale, Forțele de Apărare Teritorială (în curând, și Forțele de Apărare Cibernetică) –, sunt autorizate să opereze pe teritoriul Poloniei și în străinătate pe timp de pace, criză și război.

În ultimii ani, s-a dorit ca FS să facă mai mult decât să execute sarcini militare *stricte* pe timp de război, așa cum fac și celelalte categorii de forțe armate. Probabilitatea unui conflict armat internațional global (IAC)¹⁰ a scăzut treptat. Astăzi, este de la sine înțeles că FS trebuie să fie pregătite nu numai pentru a sprijini alte forțe, ci și pentru a fi utilizate independent sau în colaborare cu celelalte organisme de stat de pe teritoriul propriu atunci când se confruntă cu o serie de noi amenințări, în special de natură asimetrică și hibridă¹¹ (Pacek (ed.), 2013).

Deși Polonia nu a experimentat încă un atac terorist pe teritoriul său, în calitate de membru al UE și al NATO, cu siguranță trebuie să fie pregătită pentru o astfel de posibilitate, mai ales având în vedere evoluțiile dincolo de granițele sale occidentale și estice. Prin urmare, pe de o parte, zona Schengen din care Polonia face parte și cu care are frontiere deschise suferă în mod regulat de o varietate de incidente și atacuri de natură teroristă. Pe de altă parte, Ucraina se confruntă, de asemenea, cu provocări similare din 2014. În consecință, Polonia trebuie să fie pregătită să folosească diverse instrumente la dispoziția sa pentru a contracara aceste tipuri de amenințări, dacă ele se materializează (Gryga, 2017, p. 19).

NATO împărtășește această analiză. Conform Doctrinei Aliate (NATO MC 437/98), FS pot fi folosite împotriva adversarului

¹⁰ Imaginea acceptată în prezent a războiului fără o declarație formală de război, cu granițe neclare ale statelor și părților în conflict, în care opoziția politică, o minoritate națională sau chiar o organizație teroristă, cu sprijin financiar din partea statului agresor, care poate fi un partid, este descrisă pe larg în „Doctrina de război” implementată de Federația Rusă, care prezintă „acțiunile hibride” precum una dintre posibilitățile de ducere a războiului.

¹¹ „Astăzi, prin terorism se înțelege activitatea indivizilor sau grupurilor îndreptată spre dezorganizarea vieții sociale și politice, este o formă crudă de rebeliune și o încercare a celui slab (un grup de teroriști) de a-l intimida pe cel puternic (statul și ofițerii săi, societatea în ansamblu)” (traducerea din poloneză în engleză a citatului îi aparține autorului).

Forțele Speciale sunt unele dintre cele mai importante elemente ale forțelor armate și, ca atare, reprezintă nucleul potențialului de apărare al fiecărui stat. Republica Polonă are nevoie, așadar, nu numai de forțe armate convenționale moderne, capabile să îndeplinească o serie de sarcini pe teritoriul statului și în străinătate, ci trebuie să aibă și o pregătire ridicată pentru FS, care să poată coopera cu alte forțe în cursul misiunilor neconvenționale, folosind muniție specială și echipamente.

Într-o manieră și un mod diferit de reglementările și manualele generale, atât pe cont propriu, cât și pe teritoriul străin, pentru a spori eforturile politice și diplomatice ale statului în timpul crizei înainte de dislocarea forțe armate convenționale.

FS sunt unele dintre cele mai importante elemente ale forțelor armate și, ca atare, reprezintă nucleul potențialului de apărare al fiecărui stat. Republica Polonă are nevoie, așadar, nu numai de forțe armate convenționale moderne, capabile să îndeplinească o serie de sarcini pe teritoriul statului și în străinătate, ci trebuie să aibă și o pregătire ridicată pentru FS, care să poată coopera cu alte forțe în cursul misiunilor neconvenționale, folosind muniție specială și echipamente.

Forțele Speciale poloneze contemporane sunt dedicate desfășurării de operațiuni speciale în Polonia și în străinătate pe timp de pace, criză și război. Acestea funcționează ca parte a sistemului de comandă și control al forțelor armate naționale, bazat pe:

- sistemul de control – prevederi ale Constituției și ale statutelor,
- sistemul de comandă – documente doctrinare militare.

Comanda și controlul asupra FS poloneze are trei niveluri:

- politic-militar, care se referă exclusiv la controlul asupra Forțelor Armate Poloneze de către organismele constituționale civile ale statului;
- strategic-operațional, de la care începe comanda asupra forțelor armate, inclusiv FS;
- tactic – la nivel de execuție.

Principiile de comandă și control asupra FS pe timp de criză, pace și război provin din normele generale care reglementează funcționarea Forțelor Armate Poloneze în sistemul complex al securității de stat.

Pe timp de pace, criză și război, la nivel politico-militar, următoarele organisme și instituții constituționale au competențe de control: Sejm-ul și Senatul (ramura legislativă), președintele, în concert cu organismele de sprijin, precum Consiliul de Securitate Națională, Biroul de Securitate Națională și Consiliul de Miniștri, în special ministrul apărării și Statul Major al Forțelor Armate Poloneze, subordonate direct acestuia. Pe timp de criză, la nivel politico-militar, Consiliul

de Miniștri joacă un rol crucial în ceea ce privește utilizarea Forțelor Armate Poloneze în străinătate¹².

Pe timp de război, sarcina principală a acestor organisme este de a stabili obiectivele de securitate națională și internațională utilizând resursele țării, în principal cele militare. De exemplu, în calitate de comandant suprem al Forțelor Armate Poloneze, președintele emite decizii care declară (și reamintesc) starea de război și, în conformitate cu Articolul 134 alin. 4 din Constituție, numește comandantul-șef al forțelor armate¹³ (*Constituția Republicii Polone*, 1997). Odată ce comandantul-șef este numit și preia comanda, președintele dirijează apărarea statului de comun acord cu Consiliul de Miniștri¹⁴ (Dz. U. z, 2019).

Pe timp de război, șeful Statului Major General al Forțelor Armate Poloneze devine autoritatea care îi asistă pe președinți în apărarea Republicii Polone¹⁵, cu colaborarea Consiliului de Miniștri¹⁶.

Diferite prerogative și competențe ale puterii executive indicate mai sus, care operează la nivelul politico-militar de control asupra Forțelor Armate Poloneze, se referă și la Forțele Speciale, ca una dintre ramurile Forțelor Armate. La acest nivel cel mai înalt, controlul asupra Armatei implică exercitarea puterilor de către organismele de stat, în special președintele, în calitate de comandant suprem, într-o manieră care să conducă la cea mai eficientă pregătire și utilizare a Forțelor Armate Poloneze pe timp de urgență, precum și la formare eficientă și modernizare pe timp de pace.

¹² A se vedea, printre altele, *Legea din 26 aprilie 2007 privind managementul crizelor* (Dz. U. z 2019 r. poz. 1398.)

¹³ Articolul 134, alin. 4 prevede: „În timp de război, Președintele Republicii numește comandantul-șef al Forțelor Armate la cererea prim-ministrului. El îl poate revoca pe comandantul-șef al Forțelor Armate în conformitate cu aceeași procedură. Autoritatea comandantului-șef al Forțelor Armate, precum și principiul subordonării sale față de organismele constituționale ale Republicii Polone sunt specificate în statut”.

¹⁴ *Legea din 21 noiembrie 1967 privind obligația universală de apărare a Republicii Polone*. Articolul 4a alin. 1 (4b) stipulează că „Președintele Republicii Polone (...) conduce apărarea statului, în cooperare cu Consiliul de Miniștri, de îndată ce comandantul-șef al Forțelor Armate este numit și preia comanda”.

¹⁵ *Legea privind obligația universală*, Articolul 4a alin. 1b prevede că: „Șeful Statului Major General al Armatei Poloneze reprezintă un organism auxiliar al Președintelui Republicii Polone în procesul de gestionare a apărării statului”.

¹⁶ A se vedea și Articolul 146 alin. 4(8) în acord cu 228 alin. 3 al Constituției poloneze, care stipulează că deținerea controlului general asupra apărării naționale intră în sarcina constituțională a Consiliului de Miniștri.

În calitate de comandant suprem al Forțelor Armate Poloneze, președintele emite decizii care declară (și reamintesc) starea de război și, în conformitate cu Articolul 134 alin. 4 din Constituție, numește comandantul-șef al forțelor armate (Constituția Republicii Polone, 1997). Odată ce comandantul-șef este numit și preia comanda, președintele dirijează apărarea statului de comun acord cu Consiliul de Miniștri.

Pe timp de criză, ca regulă generală, unitățile Forțelor Armate Poloneze sunt desemnate să sprijine răspunsul organismelor și instituțiilor civile la situația de criză, indiferent dacă aceasta este de ordin militar sau nu sau implică o activitate potențială a grupurilor teroriste. De obicei, astfel de unități desemnate se bucură de aceleași puteri, în special puteri executive față de cetățenii polonezi.

Regulile constituționale care reglementează funcționarea forțelor armate și obiectivele generale stabilite de cele mai înalte organisme ale statului, inclusiv FS, sunt puse în aplicare la nivel strategic operațional.

Regulile care reglementează funcționarea FS poloneze sunt cele mai importante și interesante pe timp de criză. În Polonia, sistemul de management al crizelor se bazează pe cele două moduri de funcționare: i) cel normal, adică timpul nivelului minim de amenințare nu necesită acțiuni extraordinare și ii) stările de urgență (Constituție, Articolul 228 și următoarele).

Pe timp de criză, ca regulă generală, unitățile Forțelor Armate Poloneze sunt desemnate să sprijine răspunsul organismelor și instituțiilor civile la situația de criză, indiferent dacă aceasta este de ordin militar sau nu sau implică o activitate potențială a grupurilor teroriste. De obicei, astfel de unități desemnate se bucură de aceleași puteri, în special puteri executive față de cetățenii polonezi, precum Poliția. Lista principalelor sarcini îndeplinite de unitățile militare, inclusiv FS, în timp de criză, include: furnizarea asistenței în timpul crizei (îndeplinirea sarcinilor legate de gestionarea crizei) în perioadele de urgență, așa cum se prevede în Constituția poloneză, legea marțială¹⁷ (*Constituția Republicii Polone*, 1997), starea de urgență¹⁸ (*ib.*), starea de calamitate naturală¹⁹ (*ib.*), sprijinirea unităților de poliție în conformitate cu *Legea Poliției*, în cazul amenințărilor la adresa securității cetățenilor sau a ordinii publice; sprijinirea Poliției de Frontieră în caz de amenințări la adresa securității cetățenilor sau a ordinii publice în apropierea frontierelor externe ale statului

¹⁷ Articolul 229 stipulează că: „în cazul amenințărilor externe la adresa statului, actele de agresiune armată împotriva teritoriului Republicii Polone sau atunci când trebuie onorată o obligație de apărare comună în virtutea unui acord internațional, președintele Republicii poate declara, la cererea Consiliului de Miniștri, starea de lege marțială într-o parte sau pe tot teritoriul statului”.

¹⁸ Articolul 230 alin. 1 prevede: „în cazul amenințărilor la adresa ordinii constituționale a statului, a securității cetățeanului sau a ordinii publice, președintele Republicii poate declara, la cererea Consiliului de Miniștri, pentru o perioadă anume, nu mai mult de 90 de zile, starea de urgență într-o parte anume sau pe tot teritoriul statului”.

¹⁹ Articolul 232 stipulează: „pentru a preveni sau înlătura consecințele calamităților naturale sau ale unor accidente tehnologice care prezintă caracteristici de dezastru natural, Consiliul de Miniștri poate declara, pentru o perioadă anume, nu mai mult de 30 de zile, o stare de dezastru natural într-o parte sau pe tot teritoriul statului. Perioada poate fi prelungită cu acordul Sejm-ului”.

sau în interiorul regiunilor de frontieră; sprijinirea Poliției de Frontieră pentru prevenirea, reducerea sau îndepărtarea pericolului grav și iminent pentru nave, facilități portuare și porturi și infrastructuri conexe care rezultă din utilizarea unei nave sau a unei instalații plutitoare ca mijloc de atac terorist; RENEGADE-ul maritim, precum și desfășurarea de activități care vizează distrugerea sau imobilizarea aeronavelor fără pilot sau preluarea controlului zborului acestora; acordarea de asistență unităților de poliție în conformitate cu *Legea privind activitățile antiteroriste*.

Există trei legi principale care reglementează utilizarea FS intern, în cazul în care sunt necesare măsuri extraordinare, specificând dispozițiile generale ale Constituției: *Legea din 21 iunie 2002 privind starea de urgență* (Dz. U. z, 2017), *Legea din 18 aprilie 2002 privind starea de calamitate naturală* (Ib.) și *Legea din 29 august 2002 privind legea marțială și puterile comandantului-șef al forțelor armate și principiile subordonării sale față de organe constituționale ale Republicii Polonia* (Ib.).

Posibilitatea de a utiliza unități ale Forțelor Armate, inclusiv FS, pe timp de criză, este, de asemenea, stabilită prin Regulamentul Consiliului de Miniștri din 21 iulie 2016 privind condițiile detaliate și modul de utilizare a structurilor și unităților Poliției și Forțelor Armate din Republica Polonă în cazul unei amenințări la adresa securității publice sau al perturbării ordinii publice, emisă în temeiul articolului 18 alin. 8 din *Legea Poliției* (Dz. U. z, 2016). FS pot fi folosite, printre altele, pentru: protejarea unor categorii specifice de obiecte sau echipamente – importante pentru interesele statului, protejarea sau izolarea anumitor obiecte, drumuri, străzi separate sau părți ale orașelor, derularea acțiunilor de restabilire a siguranței și ordinii publice, inclusiv acțiuni antiteroriste (a se vedea dispoziția legală – „*sprijin pentru acțiunile poliției în cadrul amenințării unei infrațțiuni teroriste care poate duce la amenințarea vieții sau sănătății participanților la evenimente culturale, sportive sau religioase, inclusiv adunări sau evenimente de masă*”).

Într-un astfel de caz, soldații FS pot, de asemenea: să solicite o dovadă a identificării individuale, să rețină persoane, să efectueze

Posibilitatea de a utiliza unități ale Forțelor Armate, inclusiv FS, pe timp de criză, este stabilită prin Regulamentul Consiliului de Miniștri din 21 iulie 2016 privind condițiile detaliate și modul de utilizare a structurilor și unităților Poliției și Forțelor Armate din Republica Polonă în cazul unei amenințări la adresa securității publice sau al perturbării ordinii publice, emisă în temeiul articolului 18 alin. 8 din Legea Poliției.

În ceea ce privește utilizarea Forțelor Speciale pe timpul crizelor, trebuie menționată și Legea din 4 septembrie 2008 privind protecția transporturilor maritime și a porturilor maritime.

inspecții personale și, în special, să utilizeze mijloace coercitive directe și arme de foc, de exemplu, într-o situație de amenințare directă și imediată pentru sănătatea sau libertatea persoanei autorizate sau a altei persoane sau necesitatea de a contracara acțiunile care vizează direct un astfel de atac sau împotriva unei persoane care nu respectă o cerere de renunțare imediată la o armă, un exploziv sau alt obiect periculos, utilizare care poate pune în pericol viața, sănătatea sau libertatea persoanei autorizate sau a altei persoane.

Un alt act de implementare este Regulamentul Consiliului de Miniștri din 6 octombrie 2015 privind utilizarea forțelor Poliției de Frontieră și a unităților Forțelor Armate în cazul unei amenințări la adresa securității publice sau al tulburărilor de ordine publică în raza teritorială a unui punct de trecere a frontierei și în zona de frontieră (Dz. U. z, 2015), emis în temeiul Articolului 11b secțiunea 11 din *Legea din 12 octombrie 1990 privind Poliția de Frontieră*, specificând, printre altele, metodele de coordonare a acțiunilor întreprinse de Poliția de Frontieră și de Forțele Armate și modalitățile de realizare a schimbului de informații și sprijinului logistic pentru activitățile Poliției de Frontieră desfășurate cu ajutorul Forțelor Armate.

Legea menționată mai sus, din 12 octombrie 1990, privind Poliția de Frontieră indică faptul că sprijinul FS poate avea loc în cazul unei amenințări la adresa securității publice sau al perturbării ordinii publice în zona teritorială a punctului de trecere a frontierei și în zona de frontieră și va fi implementat în special în caz de: amenințare directă a unui atac asupra integrității frontierei de stat sau executarea acestuia, pericol imediat și larg răspândit pentru viața, sănătatea sau libertatea cetățenilor, amenințarea directă cu atacul asupra obiectelor sau dispozitivelor utilizate de către Poliția de Frontieră, amenințarea unei infracțiuni teroriste sau executarea acesteia în legătură cu obiecte sau dispozitive utilizate de Poliția de Frontieră sau care pot duce la punerea în pericol a vieții.

În ceea ce privește utilizarea FS pe timpul crizelor, trebuie menționată și *Legea din 4 septembrie 2008 privind protecția transporturilor maritime și a porturilor maritime* (Dz. U. z, 2019). Articolul 27 alin. 1 din prezenta lege prevede că, „*pentru a preveni, reduce sau elimina*

un pericol grav și iminent pentru nave, facilități portuare și porturi și pentru infrastructura conexă care rezultă din utilizarea unei nave sau a unui obiect plutitor ca mijloc de atac terorist, după ce Poliția de Frontieră a epuizat toate mijloacele prevăzute în Legea din 12 octombrie 1990 privind Poliția de Frontieră, ministrul apărării naționale poate emite o decizie de aplicare a măsurilor necesare în zonele maritime poloneze, ceea ce poate implica și scufundarea navei sau a obiectului plutitor în cauză”.

Aceasta înseamnă că, în conformitate cu legislația internă poloneză, pot fi utilizate toate forțele, mijloacele și căile disponibile pentru a elimina amenințarea. Dispozițiile *Legii din 3 iulie 2002 privind aviația* ar trebui, de asemenea, reamintite aici. Legea definește posibilitatea de a utiliza FS pentru a efectua acțiuni care vizează distrugerea sau imobilizarea aeronavelor fără pilot sau preluarea controlului zborului lor (Dz. U. z, 2019).

Nu în ultimul rând, referitor la posibilitatea utilizării Forțelor Speciale într-o situație de criză, ar trebui făcută o analiză a relativei „*noutăți*” din sistemul juridic polonez din *Legea din 10 iunie 2016 privind activitățile antiteroriste* (Dz. U. z 2019). Legea introduce în sistemul juridic polonez definiții clare ale unei multitudini de concepte și termeni importanți, cum ar fi: „*activități antiteroriste*” – înțelese ca activități ale organismelor administrației publice constând în prevenirea evenimentelor teroriste, pregătirea preluării controlului asupra acestora prin intermediul acțiunilor planificate, reacționarea în cazul în care apar astfel de evenimente și eliminarea efectele acestora, inclusiv recrearea resurselor destinate să le răspundă; „*acțiuni antiteroriste*” – înțelese ca acțiuni împotriva făptașilor, persoanelor care pregătesc sau ajută la săvârșirea unei infracțiuni de natură teroristă menționate la Articolul 115 § 20 din *Legea din 6 iunie 1997. Codul penal*, efectuate pentru a elimina o amenințare iminentă la adresa vieții, sănătății sau libertății persoanelor sau a proprietăților, folosind forțe și mijloace specializate și tactici specializate; „*evenimente de natură teroristă*” – înseamnă o situație despre care se suspectează că a survenit ca urmare a unei infracțiuni de natură teroristă menționată la Articolul 115 § 20 din *Legea din 6 iunie 1997. Codul penal* sau o amenințare de o asemenea infracțiune.

*Referitor la
posibilitatea
utilizării Forțelor
Speciale într-o
situație de
criză, ar trebui
făcută o analiză
a relativei
„noutăți”
din sistemul
juridic polonez
din Legea
din 10 iunie
2016 privind
activitățile
antiteroriste.
Legea introduce
în sistemul
juridic polonez
definiții clare ale
unei multitudini
de concepte
și termeni
importanți, cum
ar fi: „activități
antiteroriste”,
„acțiuni
antiteroriste”,
„evenimente
de natură
teroristă”.*

Ca urmare a naturii clasificate a documentelor juridice poloneze care reglementează vremea de război, regulile de funcționare ale FS vor fi analizate în termeni generali. Pe timp de război, FS sunt responsabile, printre altele, de: desfășurarea de activități de protecție și activități de apărare în partea țării unde nu au loc ostilități directe, cooperarea cu Poliția, Poliția Militară, Poliția de Frontieră și alte servicii.

Legiuitorul a decis că, în cazul în care utilizarea trupelor și a subunităților Poliției se dovedește a fi insuficientă sau se poate dovedi insuficientă, trupele și subunitățile Forțelor Armate Poloneze pot fi utilizate pentru a ajuta Poliția, în conformitate cu pregătirea, echipamentul și armamentul specializat al acestora și cu nevoile apărute.

Articolul 22 alin. 7 din *Legea din 10 iunie 2016 privind activitățile antiteroriste* se referă *expressis verbis* la FS și prevede: „trupele și subunitățile Forțelor Speciale utilizate pentru a ajuta trupele sau subunitățile de poliție pot folosi și angaja în activități antiteroriste mijloace de constrângerea directă și arme de foc în modul prevăzut la Articolul 3 alin. (2a) din *Legea din 21 noiembrie 1967 privind obligația universală de apărare a Republicii Polone, sub rezerva admisibilității utilizării armelor de foc în cazurile specificate la Articolul 23 alin. 1*”. Dispoziția se referă la așa-numita „*utilizare specială a armelor de foc*”, adică, *de facto*, utilizarea unei arme de foc fără avertizare și într-un mod care, prin definiție, trebuie să ducă la provocarea a cât mai puține daune (eliminarea legală a pericolului personal).

Ca urmare a naturii clasificate a documentelor juridice poloneze care reglementează vremea de război, regulile de funcționare ale FS vor fi analizate în termeni generali. Pe timp de război, FS sunt responsabile, printre altele, de:

- desfășurarea de activități de protecție (protecție și apărare a obiectelor deosebit de importante pentru securitatea și apărarea statului, precum și sprijin pentru protecția obiectelor de infrastructură critică și facilități militare importante) și activități de apărare în partea țării unde nu au loc ostilități directe,
- cooperarea cu Poliția, Poliția Militară, Poliția de Frontieră și alte servicii.

În ultimii ani, a existat o încercare de a codifica toate puterile FS într-un singur act juridic – *Legea Forțelor Speciale*. Cu toate acestea, planurile legislative au fost abandonate. Modificările statutare ar acorda puteri extinse Forțelor Speciale. Unele dintre ele au fost controversate, deoarece domeniul planificat pentru reglementare a depășit cu mult normele actuale ale FS, indicate, de exemplu,

În *Legea din 10 iunie 2016 privind activitățile antiteroriste*. Acest lucru se datorează faptului că soldații FS, ca parte a sarcinilor lor legate de combaterea amenințărilor de natură hibridă sau teroristă, ar fi trebuit să aibă, printre altele, următoarele puteri:

- să solicite dovezi de identificare și să rețină persoane suspecte de participare la activități teroriste sau hibride;
- să poarte îmbrăcăminte civilă și să poarte arme de serviciu ascunse pe timpul îndeplinirii sarcinilor în conformitate cu regulile prevăzute pentru ofițerii Agenției de Securitate Internă/Serviciul de Contrainformații Militare;
- să utilizeze vehicule civile și documente operaționale care garantează anonimatul acestora (așa-numitele documente de legalizare – de exemplu: plăcuțe și cărți de înmatriculare, acte de identitate și altele);
- să desfășoare pe teritoriul Republicii Polone activități operaționale și de recunoaștere în cooperare cu alte servicii sau sub supravegherea acestora, inclusiv unele referitoare la utilizarea mijloacelor de recunoaștere imagistică și electro-magnetică și, în special, a vehiculelor aeriene fără pilot;
- să desfășoare activități de recunoaștere pentru identificarea și atenuarea amenințărilor din spațiul cibernetic prin scanarea și ascultarea rețelelor de telecomunicații și TIC;
- să utilizeze măsuri de eliminare tehnică împotriva vehiculelor aeriene fără pilot – UAV – atât prin perturbarea comunicațiilor cu astfel de operatori de aeronave, cât și prin deteriorarea fizică sau distrugerea acestor aeronave.

Dezvoltarea FS în conformitate cu viziunea și misiunea acestui tip de forțe armate trebuie să aibă anumite implicații statutare. Acestea includ nu doar propuneri de soluții complet noi, ci și modificări ale reglementărilor existente. Modificările statutare propuse ar putea conferi Forțelor Speciale puteri adecvate pentru a participa activ la activități anti-hibrid, antiteroriste și contrateroriste, utilizând pe deplin potențialul și capacitățile FS.

Fără îndoială, chestiunea în discuție este complexă și necesită o dezvoltare aprofundată și profesională a conceptelor și procedurilor.

Dezvoltarea FS în conformitate cu viziunea și misiunea acestui tip de forțe armate trebuie să aibă anumite implicații statutare. Acestea includ nu doar propuneri de soluții complet noi, ci și modificări ale reglementărilor existente. Modificările statutare propuse ar putea conferi Forțelor Speciale puteri adecvate pentru a participa activ la activități anti-hibrid, antiteroriste și contrateroriste, utilizând pe deplin potențialul și capacitățile FS.

Evoluția mediului de securitate, atât la nivel național, cât și internațional, discutată în acest articol, face necesar ca statele și forțele lor armate să își auditeze capacitățile operaționale, cadrele legale și posibilitatea cooperării în mediul internațional. Teatrele recente și contemporane de conflicte militare arată foarte clar nevoia de trupe pe deplin interoperabile și capabile de reacție rapidă.

CONCLUZII

După cum a subliniat șeful Statului Major General al Forțelor Armate Poloneze, generalul Rajmund Andrzejczak: „(...) *întreaga societate constituie potențialul de apărare al statului*” (*O potencjale obronnym państwa stanowi całe społeczeństwo. Gen. Andrzejczak: musimy odrobić lekcje, 2019*). Potențialul de apărare al statului este, de asemenea, un sistem bazat pe buna funcționare a Forțelor Armate Poloneze, pe utilizarea întregii game de capacități operaționale oferite de diferite tipuri de forțe armate, inclusiv FS. Pe baza modificărilor aduse diferitelor legi discutate mai sus, introducând, printre altele, noțiunile de activități antiteroriste sau acțiuni antiteroriste în sistemul polonez, Forțele Speciale au jucat și vor continua să joace un rol din ce în ce mai important în viitor.

Evoluția mediului de securitate, atât la nivel național, cât și internațional, discutată în acest articol, face necesar ca statele și forțele lor armate să își auditeze capacitățile operaționale, cadrele legale și posibilitatea cooperării în mediul internațional. Teatrele recente și contemporane de conflicte militare arată foarte clar nevoia de trupe pe deplin interoperabile și capabile de reacție rapidă.

Această descriere se potrivește perfect FS contemporane poloneze. Republica Polonă a făcut o evaluare identică încă din 2002, în timpul summitului NATO de la Praga²⁰, iar această evaluare rămâne valabilă, luând în considerare, printre altele, faptul că Forțelor Speciale poloneze li s-a încredințat din nou, în 2020, comanda operațiunilor speciale ale NATO în cadrul Forței de Răspuns a NATO.

După cum se indică în Strategia Națională de Securitate a Poloniei, din 2020: „*este necesar să dezvoltăm capacitățile operaționale ale Forțelor Armate ale Republicii Polone, în special ale Forțelor Speciale, pentru a combate amenințările, inclusiv hibride și acțiunile antiteroriste, pe tot parcursul celor trei tipuri de stări de urgență și pregătire pentru apărarea statului*” (*Strategia Națională de Securitate a Republicii Polone, 2014, p. 19*).

²⁰ Republica Polonă a propus recunoașterea Forțelor Speciale ca fiind o „*specialitate poloneză*” în NATO.

În articolul de față, analizând perioada de criză, actele juridice în vigoare în prezent indică în mod clar rolul de sprijin al FS față de Poliție sau de Poliția de Frontieră în contracararea amenințărilor teroriste din țară. Aceasta înseamnă că utilizarea directă a FS ar trebui tratată ca un supliment la activitățile întreprinse de Poliție sau de Poliția de Frontieră (inclusiv recunoaștere specială, patrulare, recunoaștere imagistică, recunoaștere radio electronică sau personală, precum și organizare de acțiuni directe efectuate în beneficiul facilităților și secțiilor Poliției de Frontieră), nu înlocuitorul sau concurența acestora.

Prin urmare, se pare că actualul cadru legal pentru funcționarea Forțelor Armate Poloneze, și în special a FS, pe timp de pace, criză și război, din legislația poloneză, este precis, oferind posibilitatea ca aceste forțe să opereze fără necesitatea unei interpretări excesive, adesea contestate, a reglementărilor legale.

Potențialele modificări legislative descrise în acest articol, care extind puterile FS poloneze, necesită nu doar activitate parlamentară, ci și o evoluție specifică a modului de gândire al specialiștilor militari, a teoriei artei războiului și a modalităților de a acționa pe mai multe planuri, inclusiv a poziționării structurale a Forțelor Speciale, conducând la posibilitatea utilizării acestora într-o situație de urgență cât mai curând posibil.

Merită să reținem că orice soluții potențiale noi nu ar trebui să dubleze abilitățile și puterile specifice, ci mai degrabă să contribuie la o utilizare mai rațională a potențialului FS. Schimbările în curs de desfășurare ale mediului de securitate arată, totuși, că forțele armate vor fi prezente din ce în ce mai mult în mediul civil, în Polonia și în alte state. Puterile FS trebuie să reflecte această tendință.

În articolul de față, analizând perioada de criză, actele juridice în vigoare în prezent indică în mod clar rolul de sprijin al FS față de Poliție sau de Poliția de Frontieră în contracararea amenințărilor teroriste din țară. Aceasta înseamnă că utilizarea directă a FS ar trebui tratată ca un supliment la activitățile întreprinse de Poliție sau de Poliția de Frontieră, nu înlocuitorul sau concurența acestora.

BIBLIOGRAFIE:

1. Gryga, M. (2017). *Zasady i możliwości użycia Wojsk Specjalnych RP w aspekcie zagrożeń o charakterze terrorystycznym* în *Obronność Zeszyty Naukowe*.
2. Kitler, W. (2013) *System bezpieczeństwa narodowego RP – aspekty prawne* în Kitler, W., Czuryk, M., Karpiuk, M. *Aspekty prawne bezpieczeństwa narodowego RP*.

3. Koziej, S. (2010). *Sily Zbrojne w Systemie Bezpieczeństwa Narodowego*, pe site-ul www.koziej.pl, accesat la 10 noiembrie 2010.
4. Pacek, B. (2013) *Przegląd procesów i struktury organizacyjnej Ministerstwa Obrony Narodowej*, Kwartalnik Bellona.
5. Idem (ed). (2013). *Wojska Specjalne w systemie obronnym RP – aspekty organizacyjne, doktrynalne i modernizacyjne*, în Wydawnictwo Akademii Obrony Narodowej.
6. Pieczywok, A. (2010). *Auksologia bezpieczeństwa człowieka. W poszukiwaniu kontekstu znaczeniowo-edukacyjnego*, Zeszyty Naukowe Akademii Obrony Narodowej.
7. Skrzydło, W. *Polish Constitution: A Commentary*, în Lex 2013.
8. Surmański, M. (2013). *Bezpieczeństwo i obronność państwa w świetle kompetencji prezydenta RP i Rady Ministrów*, Bezpieczeństwo Narodowe.
9. Wojciechowski, S. (2015). *Polityka i strategia w wymiarze bezpieczeństwa oraz rozwoju Rzeczypospolitej Polskiej*, Kwartalnik Bellona.
10. Wołpiuk, W. (1998). *Sily Zbrojne w regulacjach Konstytucji RP*, Wydawnictwo Naukowe Scholar.
11. *Carta Albă a Securității Naționale a Republicii Polone*. (2013).
12. Defence24. (2019). *O potencjale obronnym państwa stanowi całe społeczeństwo. Gen. Andrzejczak: musimy odrobić lekcje*, <https://www.defence24.pl/o-potencjale-obronnym-panstwa-stanowi-cale-spolescenstwo-gen-andrzejczak-musimy-odrobic-lekcje-defence24-tv>, accesat la 10 noiembrie 2020.
13. Department of the Army (2010). *Special Forces Unconventional Warfare*, TC 18-01.
14. *Doktryna Działañ Połączonych D-01(E)*. (2019). Centrum Doktryn i Szkolenia MON.
15. Dziennik Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej (1997). *Constituția Republicii Polone din 2 aprilie 1997* (Dz. U. z r. Nr 78, poz. 483 z późn. zm.)
16. Dziennik Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej (2007). *Legea din 24 mai 2007 de modificare a Legii privind obligativitatea universală de apărare a Republicii Polonia și de modificare a altor acte* (Dz. U z 2007 r., nr. 107, poz. 73)
17. Dziennik Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej (2016). *Legea Poliției* (Dz. U. z 2016 r., poz. 1090).
18. Dziennik Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej (2017). *Legea din 18 aprilie 2002 privind starea de calamitate naturală* (Dz. U. z 2017 r. poz. 1897).
19. Dziennik Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej (2017). *Legea din 21 iunie 2002 privind starea de urgență* (Dz. U. z 2017 r. poz. 1928).

20. Dziennik Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej (2017). *Legea din 29 august 2002 privind legea marțială și puterile comandantului-șef al forțelor armate și principiile subordonării sale față de organe constituționale ale Republicii Polonia* (Dz. U. z 2017 r. poz. 1932)
21. Dziennik Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej (2019). *Legea din 10 iunie 2016 privind activitățile antiteroriste* (Dz. U. z 2019 r. poz. 796).
22. Dziennik Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej (2019). *Legea din 3 iulie 2002 privind aviația* (Dz. U. z 2019 r. poz. 1580 z późn. zm).
23. Dziennik Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej (2019). *Legea din 4 septembrie 2008 privind protecția transporturilor maritime și a porturilor maritime* (Dz. U. z 2019 r. poz. 692).
24. Dziennik Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej. (2019). *Legea din 21 noiembrie 1967 privind obligativitatea universală de apărare a Republicii Polone* (Dz. U. z 2019 r. poz. 1541 z późn. zm.).
25. *Glosar NATO de termeni și definiții, AAP-6* (2017).
26. *Scrisoarea generalului de brigadă Gut* în Bieniek, M., Mazur S. (eds). (2016), *Wojska Specjalne Rzeczypospolitej Polskiej*. Oficyna Wydawnicza.
27. *Strategia națională de securitate a Republicii Polone*. (2014).

